

παντὸς ἐχρήσαντο νόμου· οὓς δ' ἂν ἴδοιεν ἀδακρυτὴ τὴν ξυμφορὰν ἐνεγκόντας καὶ οἷον ἐπὶ τῷ πάθει φιλοσοφήσαντας ἐπεξέλθοιεν ἂν εὐηθείας καὶ ἀναισθήτους, οἶμαι γε, νομιούσιν. Ἐμοὶ δὲ παντελῶς ἄλογον ἔδοξεν εἶναι καὶ πόρρω φύσεως ἀνθρωπίνης. Τό γε γὰρ ἑαυτὸν κατατρύχειν τῇ χαλεπωτάτῃ πασῶν βασάνων μηδὲν ὅλως 5 ἐξ ἐκείνης χρηστὸν ἐλπίζοντα σφόδρα ἂν δόξειεν εὐηθες εἶναι, τό τε ἐφ' οἷς ἂν ἄλλως οὐχ οἷόν τε γενέσθαι μηδ' ἄπερ ἐφ' ἡμῖν ὄντα καὶ ἄλλως ἂν ποτε γένοιτο καταβοᾶν μὲν καὶ τύχης καὶ φύσεως, κόπτεσθαι δὲ μάτην καὶ ὀλοφύρεσθαι, μηδεμίαν ἐντεῦθεν προσδοκῶντα λύσιν δεινοῦ, μὴ ὅτι περ ἄτοπον, ἀλλ' οὐδὲ νοῦν ὅλως 10 ἔχον ἐστίν. Ἡ τί μᾶλλον εὐλογον, ὅτ' ὄχετό τις οἰμώζειν τε καὶ δακρύειν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πρὶν ἐκεῖνο ξυμβέβηκε, μᾶλλον δ' ἐξ οὗ γέγονεν ὁ μηδαμῶς ἐκεῖνο φευζόμενος; Οὐδὲ γὰρ πλέον τι τὸν φόβον ἔχειν ἔδει τῆς λύπης πλὴν εἰ μὴ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἀγνοεῖν ὅλως ὁμολογήσαιμεν. Εἰ δὴ οὖν οὗτος ἐκάστῳ παρασταίῃ λογι- 15 σμὸς, ὅτι περ αὐτὸς ἢ ὁ προσήκων οἰχήσεται καὶ διὰ ταῦτα λυπητέον ἐστὶ, τί γε ἄλλο πρὸς θεοῦ λοιπὸν ἐν τῷ βίῳ ἢ τὸ δακρύειν δήπου καὶ μηδέποτε τῆς λύπης ἀφίστασθαι; ἢ τῷ τραγικῆς σκηνῆς ἡμῖν ὁ βίος ὅλος διέστηκεν, τὸ μακάριον δὲ ποῦ καὶ οὗ ἔνεκα τὴν φύσιν φιλοσοφοῦμεν ἐργάζεσθαι; Οἶμαι δὲ ἡμᾶς ἐντεῦθεν 20 καὶ γένεσιν ἀναιρεῖν, εἰ μὴ λελήσμεθα καθ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ γάμους ποιοῦντες καὶ ὑμεναίους ἄδοντες καὶ παῖδας ἐκεῖθεν ἔσεσθαι φανταζόμενοι ἢ καὶ εἰς φῶς ἤκοντας ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι καὶ τρέφοντες καὶ παιδεύοντες. Γενέσεως δὲ ἀνθρώπων μὴ οὔσης,

2. φιλοσοφήσαντας κατὰ διόρθωσιν δευτέρας χειρὸς ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος φιλοσοφίσαντας 3. οἶμαι 5. κατατρύχειν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος κατατρέχειν βασάνων Ψ: βασάνω Ω μηδὲν ἐκ τοῦ μηδὲν 7. μὴδ' 9. μηδεμίαν ἐκ τοῦ μηδεμίαν 13. (καὶ κατωτέρω πανταχοῦ) τί 14. ἐξανάγκης 16. διταῦτα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος διοαῦτα 17. ἐστὶ ἐκ τοῦ ἐστίν λοιπὸν ἐκ τοῦ λοιπὸν 19. διέστηκεν Ψ: διέστηκε Ω

φ.149^s σχολῆ γ' ἂν ἄλλο τι τῶν ὄντων ὑπάρξοι, εἰ τᾶλλά γε || πάντα
 ἐκείνης οὕνεκα· οὐ τί ἂν τις ἀναπλάσαι δυνήσαιοτο πλασματωδέ-
 στερόν τε καὶ ἀτοπώτερον; Ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην τοὺς ὅτε ὦχετό
 τις θρηνοῦντάς τε καὶ δακρύνοντας πότερ', ὅτι τεθνήξεται προει-
 5 δότες ἢ τότε πρῶτον μαθόντες ἀξιοῦσι δακρύνειν; Εἰ μὲν γὰρ
 προειδότες, τί μὴ καὶ τότε θρηνοῦντες ἐτύγχανον; Τὸ γὰρ ἐν
 προσδοκίᾳ δεινὸν τοιοῦτον ὡς εἰ παρῆν, ἵνα μὴ λέγω δεινότερον.
 Εἰ δ' οὐκ εἰδότες, τί μαθόντες αὖ πάλιν τοῦ πάθους ἀφίστανται;
 Ἐχρῆν γὰρ μηδέποτε πάντως, εἰ διὰ τὸ μὴ μαθεῖν οὐκ ἐδάκρυον,
 10 πλὴν εἰ μὴ τὸν χρόνον αἰτιῶτό τις, ὅτι λήθης γε αἴτιος. Ἄλλ'
 οὐκ εὐλόγον· εἰ γὰρ ἂ καλῶς εἶχε ποιεῖν δυναμένῳ, ταῦτα τῷ
 χρόνῳ παραχωρήσοι τις, οὐχὶ σφόδρα γε εὐηθες; Καὶ μὴν, εἰ
 μὲν ἀνθρώπῳ μόνον ἐνῆν τὸ λυπεῖσθαι, φιλόανθρωπον ἴσως ἂν ἦν
 τὸ περὶ τοὺς οἰχομένους δακρύνειν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλοις λύπη παρὰ
 15 τὸν ἀνθρώπον, οὐτ' οἰκεῖον ἐκείνῳ γε τὸ λυπεῖσθαι, οὐτε παρὰ
 τοῦτο πώποτε φιλόανθρωπον εἶη γ' ἂν τι πεποιηκῶς· ἄλλοις γὰρ ἂν
 μᾶλλον, οὐ τῷ λυπεῖσθαι δεικνύοιτ' ἂν τὸ φιλόανθρωπον. Ἄλλὰ
 μὴν οἰκειότερον ἀνθρώπῳ λύπης κατακρατεῖν καὶ τῶν ἀλόγων
 ἄλλων παθῶν ἢ τούτων ἤσσω γενόμενον ἔξω λόγου παντὸς, ἴσον
 20 δ' εἰπεῖν ἑαυτοῦ καὶ τῆς οἰκειᾶς φύσεως φέρεσθαι. Ἔσται γὰρ
 οἶον εἰ τὸν ἀμείνω δορυάλωτον ὁ χείρων ἄγοι λαβῶν ἢ ὁ δοῦλος
 δεσπότην. Χωρὶς δὲ τούτων, εἰ τῶν ἀλόγων ἢ λύπη κάκεινοις πά-

1. ἄλλό τᾶλλά ἔγραψα: τ'ἄλλα 3. ὅτε Ψ: ὅτ' Ω

4. θρηνοῦντας τὲ πότερ' ὅτι Ω: πότερόν τι Ψ 7. ὡς^{ει} παρῆν
 9. μηδέποτε 10. ἀντὶ τοῦ αἰτιῶτο εἶχεν ἀρχίσει γράφων
 αἰτιᾶ γε προσέθηκα ἐκ τοῦ Ω: λείπει Ψ 13. φίλάνον διαγραφέντος
 εἶτα τοῦ πρώτου τόνου 16. Τὸ πώποτε φέρει καὶ δευτέραν ὀξεῖαν
 μετὰ τὸ ω διαγεγραμμένην πεποιηκῶς 17. δεικνύειτ'
 18. ἀλόγων ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀλλόγων 19. Τοῦ
 τούτων προηγείται τῶν διαγεγραμμένων 21. δορυάλωτον.
 χείρον ὁ δοῦλος Ψ: εἰ δοῦλος Ω

λαι τοῖς σοφωτέροις ξυγκατηρίθμητο, οὐκ ἔστι δ' ὅπως ποτὲ τὰ τοιαῦτα γένοιτ' ἂν ἢ τοιαῦτά γε λογικὰ, οὐκ ἂν οἰκεῖον ἀνθρώπῳ λεχθείη γ' ἂν τὸ λυπεῖσθαι οὐδὲ λόγῳ ποτὲ χρωμένοις ἢ τοιούτοις προσεῖναι, ἕως ἂν ἕκαστον κατὰ χώραν ἰδίαν ἐστήξοι τῶν ὄντων καὶ τῆς οἰκείας φύσεως οὐκ ἐκσταίη.

5

Θαυμάζω δὲ, εἰ τῶν ὄσα μὲν παρ' αὐτὰ πρόσεστιν ἀνθρώποις ἐξ ἀνάγκης, ἴν' ὧσιν, καὶ ὅπως σφίσιν αὐτοῖς ἢ περὶ λόγον ἐνέργεια γένοιτ' ἂν, ὅθεν τε τὸ εὖ εἶναι καὶ τὸ μακάριον δήπου περίεστι, μηδὲν οἰκεῖον ἀνθρώπῳ, μηδὲ λόγου μηδενὶ μετεῖναι, κἂν ἐξ ἀνάγκης προσῆ κἂν ὑπουργῆ πως τῷ λόγῳ, νομίζομεν. 10 Ταυτὶ δὲ αὐτίκα μάλα λόγῳ τιμήσομέν τε καὶ περιάψομεν ἀν- φ.150^αθρώπῳ μηδὲν ἐκεῖνῳ προσήκοντα, καὶ ταῦτα || πόρρω τὸ εὖ εἶναι καὶ τὴν εὐδαιμονίαν διώκοντα. Οὐκ οὖν νομιστέον ἀνθρώπῳ ταῦτα οἰκεῖα, οὐδ' ἠντινοῦν αὐτοῖς μετουσίαν εἶναι τοῦ λογικοῦ, εἰ μὴ ὄσα γε πειθαρχεῖ τῷ λόγῳ, καὶ μᾶλλον εἰ μὴ πραχθείη ἢ ἄμωσ- 15 γέπως ἀνθρώπῳ γένοιτο· εἶεν.

Εἰ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώπος θνήσκει καὶ θανῶν ὅ τι μεγίστων κακῶν ἀπαλλάττεται ἢ καὶ τὸ μακάριον τέλος ἐκεῖνο, τὴν εὐδαιμονίαν, κομίζεται, τί μᾶλλον λυπητέον, ἀλλ' οὐκ οἰστέον ἢ τί δακρυτέον, ἀλλ' οὐ πανηγυριστέον, εἴ γε μὴ μέλλοιμεν ἐκεῖνῳ 20 δόξειν φθονεῖν τῶν ἀπαντησαμένων χρηστῶν καὶ ὄσα οἱ τῶν ἀγαθῶν προσεγένετο;

Ὁ γὰρ ἀνθρώπος ἔστι μὲν οὐ τῶν ἀπλῶν καὶ αὐτὸς, οὐδ' ὄσα τῶν ἐνιαίων ἀπλῶς ὄντα τὴν σφῶν αὐτῶν οὐχ ὑπομένει διάζευξιν,

1. σοφωτέροις ξυγκατηρίθμητο ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ξυγκατηρίθμητο ὁπώσπρτε 2. τοιαῦτα γε 3. ἢ Ω: ἢ Ψ 4. καταχῶραν ἰδυίαν ἐστήξοι Ω: ἐστήξει Ψ 7. ὧσιν Ψ: ὧσι Ω 8. γένοιτ' Ψ: γίνοιτ' Ω 9. περίεστι Ω: ἀφανές Ψ μὴδὲ οἰκεῖον Ω: οἰκείω Ψ 15-16. ἄμωσ γέ πως 17. δὲ Ψ: δ' Ω ἐξανάγκης 18. τὸ Ω: λείπει Ψ 18-19. ἐκεῖνο τὴν εὐδαιμονίαν κομίζεται Ψ: ἐκεῖνο κομίζεται τὴν εὐδαιμονίαν Ω 22. προσεγένετο Ψ καὶ κώδικες NPB τοῦ Ω: προεγίνετο A τοῦ Ω 23. ἔστι

ἀλλ' ὅσα τῶν τῆς ὑλαίας δυάδος ὄρων ἔσω γινόμενα τοῦτο μὲν
 οἷς τὴν ἀρχὴν ξυνετέθη τὴν διάλυσιν εἴωθε πάσχειν, τοῦτο δ' οἷς
 τὰ ἀντικείμενα γέγονε τὴν ἀπ' ἀλλήλων ὑφίσταται φύσει τῶν
 ἐναντίων διάστασιν. Βία τε γὰρ ἐς γένεσιν ὀτιοῦν ἅπαν ἐλαυνό-
 5 μενον τῶν ἐναντίων χωρεῖ, αὐτὰ τε ταῦτα ἀλλήλοις ξυνόντα οὐκ
 ἔστιν ὅτε σφίσι αὐτοῖς μαχόμενα παύεται, οὐδ' ἀλλήλων ἦσσω
 γινόμενα ταῖς μάχαις οὐ περιγίγνεται. Ξυνὸς ἐνυάλιος ἐκεῖνος τῶ
 ὄντι καὶ τὸν κτανέοντα κατακτάς. Διὸ φθαρὲν πᾶν ὅ τι ἂν εἴποι τις
 τῶν ξυγκειμένων ἐκποδῶν γενόμενον οἴχεται, καὶ γίγνεται τῶν
 10 μαχομένων ἐκεχειρία τις, μᾶλλον δὲ λάφυρόν τι καὶ ἀριστεῖον ἢ
 τοῦ ξυνθέτου φθορά. Οἷς γὰρ αὐτὸ μὲν οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ ξυνεῖεν
 ἀλλήλοις ὁποίοισι σινοῦν δεσμοῖς, οὓς οἶδεν ἢ φύσις, τὰ ἀντικεί-
 μενα· πῶς γὰρ αὐτό τι ἂν εἴη, τῶν μορίων διεστηκότων, οἷς ὄλω
 τε αὐτῶ εἶναι καὶ ἀπλῶς εἶναι περίεστιν· αὐτὰ δὲ σφίσι μαχόμενα
 15 τὴν σὺν ἀλλήλοις οὐ φέρει δίαιταν, ἀλλ' ἔργον ἐκάστω τοῦ πολεμίου
 πεσόντες ἐστήξουν αὐτίκα μάλα χωρὶς, ὁ πρὸς ἄλληλα δήπου τῶν
 ἐναντίων πόλεμος ἀπώλεια ἂν εἴη τοῦ ξυγκειμένου, τό τε μηκέτ'
 εἶναι τὸ ξύνθετον, οἷον ἀνακωχαί τινες εἰκότως καὶ λάφυρα τῶν
 ἐναντίων νομίζοιτ' ἂν. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δυοῖν ὄντων, εἶδους μὲν, ἴν'
 φ.150^ε εἴη τὸ ξύνθετον, ὕλης δ' αὖ πάλιν, ἵνα τὸ εἶδος ὑπάρχη, καθάπερ ||
 20 ἀνάγκη χαλκὸν εἶναι καὶ ξύλον, ἴν' εἴη κλίνη καὶ ἀνδριάς, οὐκ
 ἔστιν ὅπως ἂν ὑφ' ἓν εἶδος θάτερον σταίη τὸ ὑποκείμενον, οὐδ'
 ἡρεμήσει μένον πρὸς ὃ κεκίνηται, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα πεφυκὸς
 παρὰ μέρος ἐς ἕκαστον φέρεται τῶ μὴ πάνθ' ἅμα τῶν ὄντων ἔχειν

1. γινόμενα Ψ: γενόμενα Ω 3. ἀπαλλήλων ὑφίστα-
 ται Ψ: ὑφίστασθαι Ο 5. αὐτᾶ 6. ἦσσονα Ω: ἦσσα Ψ

7-8. τῶόντι 8. πᾶν Ψ: ἅπαν Ω (καὶ 10) τις 9. ἐκποδῶν

10. λαφυρόν ἢ Ω: ἢ Ψ 11. φθορᾶ 12. ὁποίοισι σινοῦν

14. αὐτῶ περίεστιν 15. συναλλήλοις 16. ἐστήξουν Ω:

ἐστήξουν Ψ αὐτίκα 17. ἀπόλει 19. ἐναντίων Ψ: πολε-
 μίων Ω εἶδους 20. καθάπερ καθάπερ 21. ἀνδριάς ἐκ
 τοῦ ἀνδριάς 23. ἡρεμήσει 24. τῶ Ω: τὸ Ψ

λαβεῖν, πῶς ἂν εἶη τι φθοράν τε καὶ τὸ μηκέτ' εἶναι τῶν ξυγκει-
 μένων ἐκπεφευγός; ἢ πῶς οὐκ ὀλίγον ἐντεῦθεν γενόμενον χρόνον
 καὶ οἶον μόνον φανέν ἔπειτ' ἐξαίφνης οἰχήσεται; Πάντα μὲν γὰρ ἢ
 ἐν ἐκάστῳ ὕλη τὰ ὄντα τῷ πεφυκέναι δέχεσθαι πάντα, οὐδὲν δὲ
 ὁμῶς αὖ πάλιν τῶν ὄντων οὐ τῷ μηδὲν εἶναι μόνον ἐκείνων ὅσα
 γε τῶν ὄντων ἐστίν, ἀλλὰ καὶ τῷ μὴ πάνθ' ἅμα δύνασθαι κατ'
 ἐντελέχειαν εἶναι. Οὐδὲ γὰρ ἢ αὐτὴ καὶ μία τῷ ἀριθμῷ, οὐδ' ἐν
 αὐτῷ τῷ νῦν τοῦ χρόνου τῷ ἅμερεϊ, ἵππος ἅμα καὶ ἄνθρωπος εἶη
 γ' ἂν, πολλοῦ γε καὶ ὄει, ὅπου γε μεταξὺ τούτοις οὐκ ὀλίγα τὰ
 ὄντα, δι' ὧν ἤξειν ἀνάγκη τὴν ὕλην, γενέσει τε ἅμα καὶ φθορᾶ 10
 μεταβάλλουσαν, εἰ ἐξ ἀνθρώπου ἵππος ἢ τὸ ἀνάπαλιν γένοιτο.

Χωρὶς δὲ ἐκείνων, ποῦ θήσει τις τὰς ἐναντίας τῶν ὄντων ποιό-
 τητας; Ἄλλαι γὰρ ἄλλοις ἐξ ἀνάγκης περὶ τὴν σφῶν αὐτῶν γέ-
 νεσιν· ξυνεῖναι δ' οὖν τὰς τοιαύτας ἀλλήλαις οὐ τῇ πείρᾳ μόνον,
 ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ πάντως ἀμήχανον. Πῶς οὖν ἅμα πῦρ τε καὶ 15
 ὕδωρ ἢ ὄλωσ ἵππος καὶ ἄνθρωπος; Διὸ δὴ καὶ ὄραν ἔξεστι πρὸς
 ὄτιοῦν φερομένην τὴν ὕλην, καὶ ὁ μὲν εἶχε τῶν ὄντων αὐτίκα
 μάλα προῖεμένην, οὐ δ' ἂν οὐ πολλῷ χρόνῳ πάλιν αὖθις ἐκσταίη
 καὶ πόρρω γένοιτο, τοῦτ' ἔπειτα σφόδρ' ἐπειγομένην λαβεῖν καὶ
 ὥσπερ ἂν εἰ χωρὶς ἐκείνου μηδέποτε γένοιτο. Οὐκ οὖν οὐτ' ἄνθρω- 20
 πος ἄνευ ἀνάγκης οὐτ' ἄλλο τῶν ὄντων οὐδὲν φθειρόμενον οἴχεται.
 Πόθεν, εἰ γε φύσει πᾶν ὄτιοῦν ξυγκείμενον διαλύεται, οὐδ' ἡμᾶς
 ἐφ' οἷς οὐκ ἔστιν ὅπως ἄλλως ἂν γένοιτο χρεῶν ἄχθεσθαί τε καὶ
 ὀλοφύρεσθαι καὶ πηγὰς ἄλλας μυθώδεις ἀφιέναι || δακρύων· ὥσπερ φ.151^α
 ἐνίους εἶδον πολλάκις ἐγὼ καταχρωμένους τοῖς πάθεσι καὶ ὄλους 25

1. μηκέτ'   3. ἔπειτ' ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἔπειτα
 ἐξέφνης   5. μηδὲν   8. ἵππος   10. φθορὰν   12. τις
 13. ἐξανάγκης   14. τοιαῦτας   πείρα   15. πάντος
 17. ὁ   20. μηδέποτε   22. οὐθ' ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέν-
 τος ἄθ'   23. ἄχθεσθαί τε Ψ: ἄχθεσθαί τε καὶ χαλεπαίνειν,
 μάλλον δὲ κόπτεσθαί τε Ω

γενομένους ἐκείνων ἔξω λόγου παντός καὶ τῆς σφίῶν αὐτῶν ἀξίας καὶ φύσεως φέρεσθαι.

Καὶ μὴν, εἰ μὲν ἄνθρωπος ὡς γε τᾶλλα τῶν ὄντων οὐκέτ' ἦν αὐτίκα φθειρόμενος ἢ μηδεμία μηχανή⁵ δὴ που οὐδ' αὖ ἐλπίς ὅπως ἂν πάλιν ἔσοιτο κατελείπετο, οὐδ' οὕτως ἂν ἦν ἡμῖν λυπητέα, οὐδὲ δακρυτέα πόρρω τοῦ λόγου, ἀλλ' ὅσα μὴ γελᾶν ἔχοντες μὴδ' ἠδονῇ χρώμενοι ποιεῖν ὅσα ἂν ἐθέλουσι χαίροντες, ἠγαπῶμεν ἂν φύσει καὶ ὅσα περ οὐκ ἄλλως ἂν ποτε γένοιτο, φιλοσοφία τε ἐχρώμεθα ἂν, μὴ ποτε φαύλως ὑπαχθῆναι καὶ ἀρχαϊκῶς φύσει δόξωμεν δεδιότες μὴδὲ φανῶμεν τῆς ἡμετέρας ἀξίας ἀμηγέπη χεῖρους γενόμενοι. Ἐπειδὴ δὲ θανάων ἔτι ζῆ καὶ μόνον αὐτῷ διάλυσις γέγονε, μένει δ' ἔτι ψυχὴ καὶ μοίρας τετύχηκε κρείττονος, λόγος τε οὐδεὶς οὕτω πιθανός, οὐδ' ὄν ἐχάλκευσεν ὁ Περίπατος, ὥστε ῥαδίως αὐτῷ πεισθέντας νομίσαι τοὺς ἡμετέρους μὴ οὐχὶ πάλιν αὖ θεοῦ δυνάμει καὶ χάριτι καὶ θανόντα ποτὲ τὸν ἄνθρωπον ἀναστήσεσθαι, θρηνησομέν τε πόρρω τοῦ μέτρου καὶ ξυναυλίας ἄλλοτε ἄλλας ὀλοφυρόμενοι καὶ δακρύνοντες ξυστησόμεθα;

Καὶ πῶς εὖ φρονεῖν δόξομεν ἢ πῶς ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἡμετέρας δόξης καὶ πίστεως ἀξιά ποτε, φαίην δ' ἂν καὶ ξυνωδὰ, ποιησόμεθα, ἢ πῶς ἂν οὐκ ἄτοποι νομισθείημεν, εἰ δι' ὄν ὅτι τέθνηκε πενθεῖν ἀξιούμεν, τοῦτον ὅτι ζῆ θρηνησομέν τε καὶ ἀνοιμώξομεν; Καὶ μὲν δὴ καὶ εἴ τις ἐθελήσοι σκοπεῖν ὅσα πρόξεστι τοῖς ἔτι περιοῦσιν ἀνιαρὰ, εἰκότως ἂν οἶμαι μακάριον ἐρεῖν καὶ

3. τ'ἄλλα οὐκέτ' Ω: οὐκ ἔτ' Ψ 4. μηχανὴ Ω: μηχανῆ Ψ
 5 ἦν πρόσθετον ἐν τῇ ῥα διὰ παραπεμπτικοῦ σημείου Λ Ψ: λείπει Ω
 6. μῆ 7. μὴδ' 9. ὑπαχθῆναι (διαγεγραμμένον) ἂν
 φύσει Ω: λείπει Ψ 10. δεδιότες μὴδὲ ἀμηγέπη
 11. ἐπειδὴ Ω: ἐπεὶ Ψ 14. πεισθέντας ἐκ τοῦ πῖσθέντας

- αὖ Ψ: αὖθις Ω 15-16. ἀναστήσεσθαι Ω: ἀναστήσεσθαι Ψ
 17. δακρύνοντας 19. ξυνοδὰ 20. ἂν Ω: οὐκ ἂν Ψ
 23. ἀνιαρὰ Ω: ἀνιαρὰ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀνιαρῶς Ψ

εὐδαίμονα τὸν οὕτω πολλῶν τε καὶ μεγάλων ἀπαλλαγέντα δεινῶν. Τί γὰρ ἐν βίῳ πρὸς θεοῦ τῶν ἡδέων ἢ τί τῶν ὄντων πέφυκε παραμένειν; Ἐγὼ μὲν οἶμαι τὸν βίον οὐ πολλῷ τραγικῆς διεστηκέναι σκηνῆς, οὐδ' ὅσα μίαν ἡμέραν ἦνθησέ τε ἅμα καὶ κατερρῦη. φ 151^ε
 Εἰ δέ τῳ μὴ γνώριμα λέγομεν, τὴν ἀρχὴν μὲν ἄτοπον, εἰ πλητ- 5
 τόμενος ὅλως τις οὐκ αἰσθάνεται, ἔπειτα θαυμαστὸν ἄγαν, εἰ μὴ πείρα τὸν βίον ἐγνώκει τις λυπηρόν· ἦτοι γὰρ ἀναισθησίαις φευξεῖται ἢ μέτρον ὑπάρξεως οὐκ εἶχε τὸν χρόνον.

Ἄγνοήσει τοίνυν οὐδεὶς, οἶμαι, τῶν νοῦν ἐχόντων οἷος ὁ παρῶν βίος καὶ οἷα τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, ὡς ἄστατα δῆλα δὴ καὶ οὐ βέ- 10
 βαια. Ἄλλ' αὐτίκα πάνθ' ὄντινοῦν, εἰ μὲν τῶν σοφωτέρων εἴη καὶ ὅσοι τῶν ὀρωμένων ἕτερα μείζω καὶ τελεώτερα προσδοκῶσι, καταγελᾶν ὃ τι μάλιστα βίου καὶ ὅσα περ ἐν αὐτῷ δυσχερῆ τε ἅμα καὶ ἡδέα δοκεῖ· μυρία δὲ ἄρα δεινῶν ξυμβαίνει κατὰ τὸν βίον καὶ σχεδὸν ἀνάγκη τούτων αἰεὶ τι παρεῖναι, χρόνος τε οὐκ ἔστιν 15
 οὐδεὶς, ἐν ᾧ μηδὲν ἀνθρώπῳ δύσκολον ἀπαντᾷ· εἰ δ' αὖ τῶν πολλῶν καὶ ὅσοι μάλιστα συζῶσιν αἰσθήσει, τῷ δέει κατεπτηχέναι τὸν βίον καὶ ὥσπερ τινὰ δεσπότην ἄλλον καὶ τύραννον ἰταμώτατον δεδιέναι καὶ τὰς ἐκ τούτου τύχας τε καὶ συστροφάς. Βέβηκε γὰρ ὁ βίος ἐπ' οὐδενὸς ἀσφαλοῦς, ἄνω δὲ καὶ κάτω φερόμενος καὶ νῦν 20
 μὲν ἐς εὐτυχίαν ἄγειν δοκῶν, νῦν δ' ἄλλους αὖ ποιούμενος ἀνευδαίμονας, ἔστι δὲ οὗ τοὺς αὐτοὺς ἀνάγων τε καὶ κατάγων, κύκλος τις εἶναι δοκεῖ τῷ λόγῳ στρεφόμενος· καὶ πέπλασται δὲ τοιοῦτος τοῖς γράφουσιν. Αὐτὸς δὲ πολλάκις καὶ πρὸς παῖδα παίζοντα τὸν

2. γὰρ Ω: λείπει Ψ 4. ἦνθησέ εἶχε τὸ πρῶτον ὄξειαν ἐπὶ τοῦ ἢ διαγραφείσαν 5. δὲ τῷ τῆναρχὴν 6. τίς
 7. πείρα τίς 8. φευξῆται 9. οὐδεὶς ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος οὐδεὶς 10. ὡς Ω: καὶ Ψ δηλαδὴ
 11. πᾶνθ' ὄντινοῦν Ω: ὀτινοῦν Ψ σοφωτέρων
 13. ἐν Ω: λείπει Ψ 16. μὴδὲν 17. συζῶσιν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος συζῆν 18. ὥσπερ τινα 19. συστροφάς Ψ: στροφάς Ω 23. τίς 24. παίζοντα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος παίζοντα

βίον ἀντεξετάζω. Ὡς γὰρ ἐκεῖνος οὐδενὶ λόγῳ φερόμενος οὐδὲ πρὸς οὐδὲν τέλος οὐδὲ σκοπὸν ἀφορῶν οἰκοδομεῖ τε καὶ αὖ πάλιν ὅπερ ὠκοδόμησε καθαιρεῖ, οὕτως δὲ καὶ ὁ παντὸς οὐτινοσοῦν παιδὸς εὐηθέστερος βίος τῶν περὶ ἡμᾶς ἀπάντων οἰκοδόμος τε ὁ
 5 αὐτὸς καὶ καταλύτης ἐστίν, ἐκατέρων αὐτὸς ὢν δεσπότης καὶ
 φ.152^α πρύτανις τῶν ἐκ || τῆς τύχης ἡδέων καὶ μῆ. Τί οὖν ἂν πάθοι δεινὸν ὁ τῆς παιδείας τοῦ βίου καὶ τῶν ἐκ τύχης ἀθυρμάτων ἀπαλλαγείς ἢ πῶς ὁ θάνατος, τοσοῦτων κακῶν ἀπαλλάττων ἀνθρώπους, οὐκ ἂν εἰκότως εὐεργέτης τις αὐτῶν νομισθεῖη; Οὐδὲ γὰρ δίκαιον
 10 ὅλως, οὐδ' ἐχρῆν αἰεὶ τῷ βίῳ τὸν ἄνθρωπον παίζεσθαι, οὐδ' ἐν οὕτῳ δεινῷ πελάγει καὶ κλυδωνίῳ χειμάζεσθαι. Ἡ γὰρ ἂν ἐν οὐδὲν ἦν ἀνθρώπου τῶν ὄντων ἀνευδαιμονέστερόν τε καὶ δυστυχεότερον.

Ἄνευ δὲ τῶν εἰρημένων, εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάζειν ἐθελήσοι
 15 τὸν βίον, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρ' αὐτοῦ δοκούντων ἡδέων τε ἅμα καὶ ἀλγεινῶν ἡμῖν καταστάς, εὐρήσει τῶν ἡδέων μὲν οὐ πολλὰ οὐδ' ἄμικτα καὶ αὐτὰ κάκεινο μόνον ἔχοντα πάντως ὅθεν αὐτοῖς γε καὶ τοῦνομα, ἀλλ' ἦτοι μεμιγμένα τοῖς ἀλγεινοῖς ἢ πραγμάτων ἀρχὴν καὶ κακῶν ἐτέρων ὑπόθεσιν. Ὁ γὰρ ἐκεχειρία
 20 τοῖς μαχομένοις, παρασκευὴ δῆλα δὴ πολέμου καὶ πραγμάτων ἄλλων μειζόνων ἀρχή, τοῦτο πᾶν ὀτιοῦν οἶμαι τῶν ἐν τῷ βίῳ χρηστῶν, εἰ δὲ χρηστὸν γε λεκτέον παρ' εὖ φρονοῦσιν ὁ κακοῦτινος αἴτιον. Ἀπόχρη γὰρ ἐνίοις μόνους τοὺς γε πολλοὺς παρασύρεσθαι γοητεία τινὶ τῶν περὶ τὸν βίον σεσυλημένους, οἶμαι,
 25 τὰς φρένας καὶ τὸ λογίζεσθαι· ἀνδρῶν δὲ νοῦν ἐχόντων ἐκεῖνο μόνον ἡγεῖσθαι χρηστὸν, ὅπερ ἐθέλει τοιοῦτον οὐκ αἰσθήσει μᾶλλον ἢ λόγῳ κεκρίσθαι καὶ ὁ γε τέλος ἢ 'κείνου ἕνεκα.

3. οὐτινοσοῦν   7. παιδείας Ω: παιδείας Ψ   ἀθυρμά-
 των ἀπαλλαγείς   16. ἡδέων   17. καὶ αὐτὰ προσέθηκα ἐκ
 τοῦ Ω: λείπουσι Ψ   18. ἦτοι Ω: εἴ τι Ψ   20. παρασκευῆ δη-
 λαδῆ   26. ἐθέλει Ψ; ἐθέλοι Ω   27. κεκρῆσθαι

Τῶν ἠδέων μὲν οὖν, ὅπερ ἔλεγον, οὐ πολλὰ ἂν ὁ τὸν βίον ἐξετάζων εὐρήσοι, οὐδ' ὅσα μόνον ἠδέα ὄντα τῶν οὐ τοιούτων ὅλως ἀπήλλακται· ἐσμοῖς δὲ ὅλοις δεινῶν καὶ σμήνεσι τισι δυσχερῶν μυρίοις ἐντεύζεται. Μυρία γὰρ κατὰ τὸν εἰπόντα δεινὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται· | πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ 5 θάλασσα, | νοῦσοι δ' ἀνθρώποιον ἐφ' ἡμέρη ἢ δ' ἐπὶ νυκτι | αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι | σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεὺς.

|| Εἰ δὲ μὴ πάρεργον ἦν ἢ τοῦ καιροῦ πως ἔξω φερόμενον, φ.152^ε κατέλεξα ἂν ἠδέως οὐκ ὀλίγα τῶν ὅσοις ἐντυγχάνομεν ἐν βίῳ δει- 10 νοῖς· πάντα γὰρ ἀριθμῆσαι καὶ πέρασ εὐρεῖν τ'ἀριθμῶ ἀμήχανον οἶμαι καὶ λόγῳ καὶ μέλανι. Πλὴν ἀλλ' ἐκεῖνο χρῆ παρ' ὅλον τὸν λόγον ἀναπεμπάζεσθαι τε καὶ θεωρεῖν, ὡς οὐ δι' αὐτόν τι χρῆμα ὁ βίος οὐδὲ τ'ἄλλα πάντα γε τούτου ἔνεκεν, ἀλλ' ἔστιν οἶον ἢ νόσος ἐς τὴν ὑγίειαν ἢ, εἰ βούλει, μᾶλλον οἶον τὸ φαρμάκοις χρῆ- 15 σθαι πρὸς τὴν αὐτὴν Ἀμέλει καὶ εἰ χρυσοῦ χωνευτήριον τόπος τε ἀγώνων καὶ θέατρον καὶ πλοῖον καὶ τὰ τοιαῦτα [καλοῖτο, οὐ πόρρω τῆς αὐτοῦ φύσεως σχολῆ γ' ἂν τὰ τοιαῦτα] τῶν ὀνομάτων. Οὐ δι' αὐτὰ γὰρ κάκεῖνα, ἀλλὰ τῷ μὲν δόκιμος εἰ τύχοι χρυσός, τῷ δὲ κότινος, τῷ δ' αὖ λιμὴν, ἐκτῆθη καὶ τὸ σεσῶσθαι. "Ὡςπερ 20 οὖν τῶν ἠδέων ἐν οὐδὲν ἐν ἐκείνοις, οὐδ' ὧν ἂν τις ἔλοιτο δι' αὐτὰ, εἰ μὴ ὅσα γε πρὸς τι τῶν εἰρημένων πεπέρασται, οὕτως οὐδ' ἐν τῷ βίῳ τῶν ὄντων οὐδὲν ὅπερ ἔξω τοῦ χοροῦ τῶν δυσχερῶν δι-

1. ἠδέων   2. ἠδέα   3. σμήνεσι τισὶ   5. ἀλάλητα
 6. ἠδ'   7. φυτῶσι   9. φερόμενον ἐκ τοῦ φερόμενος
 10. ἠδέως   11. τ'ἀριθμῶ   12. χρῆ   13 δι' αὐτόν οἱ κώδικες ΠΒΑ τοῦ Ω: διαυτόν Ψ   14. τ'ἄλλα   15. ὑγείαν φαρμάκοις ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος φάρμακον   16. εἰ Ω: λείπει Ψ
 17. πλοῖον ἔγραψα: πλοῖς ΨΩ   17-18. καλοῖτο—τὰ τοιαῦτα προσέθηκα ἐκ τοῦ Ω: λείπουνσι Ψ   19 αὐτὰ οἱ κώδικες ΠΒΑ τοῦ Ω: αὐτὰ Ψ καὶ κῶδιξ Ν τοῦ Ω   21. αὐτὰ οἱ κώδικες ΝΒ τοῦ Ω: αὐτὰ Ψ καὶ οἱ κώδικες ΠΑ τοῦ Ω   22. πεπέρασται Ψ: πεπέρανται Ω   οὐδ' ἐν οἱ κώδικες ΝΒΑ τοῦ Ω: οὐδὲν Ψ

καίως ἐστήξει οὐδ' ὅπερ ὅπως οὖν ἡδέος μετειληφὸς ἀρχή τις οὐκ ἔσται πάλιν ἀνιαροῦ.

Τί ποτ' οὖν ἡμεῖς, οὕτως μὲν τοῦ παρόντος ἔχοντος βίου καὶ οἷον ἡμᾶς παίζοντός τε καὶ κύκλω τινὶ περιάγοντος, τοσού-
 5 των δὲ ὄντων ἀνιαρῶν, ὥστε μηδ' ἐλεύθερον ἔαν ἀναπνεῖν τὸν βιοῦντα μηδ' ἔχειν ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ἂν αὐτὸν ἡδόμενον ἢ ἀνιώ-
 μενον αἰσθοίτο, βίον μὲν οὕτω περὶ πολλοῦ καὶ τὴν ἐνταῦθα πλά-
 νην ποιούμεθα, καὶ ταῦτα μήτ' ἀγνοοῦντες μήτε μὴν οὐ παθόντες οἷς ἂν τις γνοίη παθῶν, ἄνθρωπον δὲ ἀνοιμώζομεν, εἰ πεφευγῶς
 10 ἐκεῖνον μυρίων ἀνιαρῶν ἀπαλλάττοιο, ἔξω γενόμενος κακῶν τε ἄλλων ἀπάντων καὶ δὴ καὶ τοῦ καθ' ἡμέραν δέους, πάσης ἡστι-
 νοσοῦν ἀνίας χαλεπωτέρου τυγχάνοντος; Ἡ πῶς οὐ μέλλομεν αἰσχυνεῖσθαι, εἰ τ' ἄλλα μὲν τῶν δεινῶν πολλάκις ὤφθημεν πεφευ-
 γότες καὶ που καὶ μακαρίους οὐκ ἔξω νενομίκαμεν λόγου τοῦς
 φ 153. ὅ τι πλεῖστον ἀφεστηκότας ἀνιαρῶν, || αὐτὸν δὲ τὸν βίον, τὸ
 16 πάντων ὄντινωνοῦν κακῶν αἷτιον, αὐτὴν τὴν κορωνίδα τῶν ξυμ-
 φορῶν, οὐ μόνον οὐ κακῶν ἔσχατον ἡγησόμεθα, ἀλλ' εἰ μὴ κακῶς τις πέπονθεν ἄλλοτε ἄλλως ὑπ' ἐκείνου φερόμενος, σχετλιάσομέν
 τε καὶ ἀνοιμώζομεν καὶ κακοδαίμονα νομιοῦμεν, ὅς ἂν τοῦ βίου τὴν
 20 ταχίστην ἀπαλλαγὴς ἔξω δεινῶν αὐτίκα καὶ τῆς ἐκ τούτων ἀνίας γένοιτο; Χωρὶς δὲ ἐκείνων, ἥτοι φαύλως τὰ πράγματα κρίνειν δόξομεν ἢ τὴν τοῦ φθονεῖν, εἰ τῷ παθεῖν εὖ ξυμβέβηκεν, οὐκ ἀπο-
 φευξόμεθα δόξαν. Ὅλως δὲ, εἰ μὲν τοῦ βίου τέλος ἐν οὐδὲν ἦν, ἀλλὰ φροῦδα πάντα θανόντος ἀνθρώπου γίγνεται, οὐδ' οὕτως ἂν
 25 ἦν τῶν μετρίων ἐπ' ἐκείνῳ δακρῦειν καὶ ὀλοφύρεσθαι· ἐξ ἀνάγκης γὰρ ἂν ἦν καὶ οὐκ ἦν ἄνευ ἀνίας ἐν τοῖς τοιοῦτοις δακρῦειν

1. ἐστήξει 2. ἡδέος 5 (καὶ 6). μηδ' 5. ἔαν προσέθηκα ἐκ τοῦ Ω: λείπει Ψ 7. τὴν 8. μήτ' ἀγνοοῦντες Ω: μὴ μεταγνοοῦντες Ψ 10 ἀπαλλάττοιο 13. τ' ἄλλα 16. ὄντι-
 νωνοῦν 18. τίς 20. ἀπαλα^λγαίς 22. εἰ τῷ 4. φρούδα

25-26. ἐξανάγκης 26. ἂν προσέθηκα ἐκ τοῦ Ω: λείπει Ψ
 ἀνίας Ω: ἀνοίας Ψ

πλήν οὐκ ἀπεῖναι λόγου παντός, οὐδὲ τῆς τοῦ πρέποντος ἀπάσης ἀφροστηκέναι πάντη καὶ τοῦ δικαίου μοίρας ἐδόκει. Τὸ γὰρ ὄντα μηκέτ' εἶναι φθειρόμενον, κἂν ἐξ ἀνάγκης ξυμβαίνη, τοσοῦτον εἰκότως ἐς ἀθυμίαν δόξειεν ἂν ὅσον ἐς ἡδονὴν τὸ μηδέποτε τῶν ὄντων εἶναι πεπαῦσθαι.

5

Ἐπεὶ δὲ τέλος μὲν ἀνθρώπου θεός καὶ ἡ περὶ αὐτὸν αἰδῖος ἔλλαμψις, ὁ δὲ βίος ἐς αὐτὴν ἀνθρώπῳ πεπέρασται, ἡκιστα λυπητέα δεῖν οἶμαι, οὐδὲ δακρυτέα τῷ λόγῳ λογισμῶ κρείττονι καὶ τῷ ποτὲ γοῦν ἐλπίζειν ὄψεσθαι τοὺς οἰχομένους χρωμένοις. Ἀγαθὸς γὰρ ὢν ὁ θεὸς καὶ τούτῳ καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις 10 ἄπειρος ὢν, πρῶτον μὲν τὸν νοερὸν ἐκεῖνον ὅστις ποτέ ἐστιν ἐδημιούργησε κόσμον, ἐκεῖνον μόνον δυνάμενον ὅσον νοῦς τε καὶ βούλησις· τᾶλλα γὰρ τῆς ὕλης ἐξῆπται, ἧς ὁ ῥηθεὶς διάκοσμος ἄμοιρος· εἶτα, βουλόμενος δημιουργῆσαι τὸν ἄνθρωπον, πρῶτον μὲν κἀνταῦθα τουτονὶ τὸν αἰσθητὸν παρήγαγε κόσμον, τοιοῦτον 15 ἔξοντα λόγον πρὸς τὸν δημιουργησόμενον ἄνθρωπον, οἷον οἰκία δ.153^ο πρὸς ἐνικοῦντας ἢ οἷον, εἰ βούλει, πρὸς ἀθλοῦντας || καὶ ἀγωνιζομένους τὸ θέατρον. Οὐδὲ γὰρ μόνον, ὡς ἔοικε, χῶρος γενέσεως ἀνθρώπων ὁ κόσμος γεγένηται τῷ κτίστῃ θεῷ, ἀλλὰ καὶ θέατρον ἀγώνων καὶ στάδιον ὅσα τε ἄλλα τῆς ὁμοίας ἐστὶ δυνάμεως, ἐν ᾧ 20 πένταθλον μὲν οὐ, ψυχῶν δὲ ἀγῶνες καὶ ἄθλοι πολλῶ μείζους ἐκείνου καὶ τιμιώτεροι πεφύκασι γίγνεσθαι. Ἐπειτα δὲ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον, οὗ ἕνεκα κόσμος καὶ πᾶσα κτίσις ἐγκόσμιος, οἷον ἀθλητὴν αὐτὸν ἔθετο καθάπερ ἐν τινι σταδίῳ μέσῳ τῷ γε παντὶ, ἀθλοθέτης μὲν ὢν καὶ ἀγωνοθέτης αὐτός, ἄθλον δὲ 25 οὐ κότινον προτιθεὶς οὐδ' ὅς ἐκ δάφνης ἢ τινος τῶν τοιούτων πλέ-

1. τῆς ἐκ τοῖς τοῦ Ω: λείπει Ψ
2. μοίρας ἐκ μόρρας
3. μηκέτ' κἂν ἐξανάγκης ξυμβαίνη ἐκ τοῦ ξυμβαίνει
8. κρείττονι 11. ὅστις 13. τ'ἄλλα 14. τὸν Ω: τὸ Ψ
16. δημιουργησόμενον εἶχε τὸ πρῶτον ὄξεϊαν καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἢ διαγραφείσαν Ψ: δημιουργηθισόμενον οἱ κώδικες NBA τοῦ Ω
17. ἐνικοῦντας 19. κτίστη ἐκ τοῦ κτίσθη θεῷ Ω: θεῶν Ψ
20. ὅσα 21. οὐ ἐξ ὀάν(;) Ψ 23. δημιουργήσας Ω: δημιουργῆσαι Ψ
24. ἐγκόμιος 26. προτιθεὶς Ω: προστιθεὶς Ψ ἢ τινός

κεται στέφανος, ἀλλ' ὅπερ αὐτὸς ἀπείρω μεγαλοπρεπείᾳ κἀνταῦθα
 χρώμενος τὸ τιμιώτατον τῶν ὄντων καὶ τελεώτατον ἠτοιμάσατο
 χρῆμα, λέγω δὲ αὖ πάλιν αὐτὸν, τὸ ἄπειρον ὄν, τὸ νῶν ἀπάντων
 καὶ λογικῆς ἡστινοσοῦν φύσεως τέλος, τὸ ὑπερκείμενον καὶ κοινὸν
 5 τοῖς οὖσιν ἅπασιν ἀγαθόν. Ἐχρῆν γὰρ τῷ ὄντι τὸν ἀπείρω ζυμ-
 παθείᾳ περὶ τὴν λογικὴν φύσιν καὶ τὰ ὄντα πάντα κεχρημένον
 θεὸν τὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ἀθλοθέτην καὶ ἀριστεῖον, τὸ μὲν ὅτι μό-
 νος αὐτὸς ἐν οὖσι κοίρανος τε καὶ βασιλεὺς, τὸ δ' ὅτι τῶν ὄντων
 ἐν οὐδὲν ἐκείνου τελεώτερόν τε καὶ τιμιώτερον, οὐδ' ὅπερ ἂν γέ-
 10 νοιτο λογικῆς ποτε φύσεως ἔσχατον τέλος καὶ ἀγαθόν· οὐ τί ἂν τις
 ἐπινοίᾳ γοῦν ἀναπλάσαιτο παραδοξότερόν τε καὶ ζυμπαθέστερον;
 Ἐγὼ πολλάκις ἑμαυτοῦ γενόμενος, ὧ παρόντες, καὶ τὴν περὶ
 ἡμᾶς τοῦ μεγάλου θεοῦ πρόνοιαν ἀναπεμπαζόμενός τε καὶ θεωρῶν,
 γάννυμαι μὲν καὶ χαίρω καὶ πάσης ἡδονῆς ἐμπίπλαμαι τὴν ψυχὴν,
 15 οὐκ ἐκπλήττεσθαι δὲ οὐκ ἔχω, τὴν ἄπειρον ἐκείνου περὶ ἡμᾶς
 [ὄρων] ἀγαθότητα. Ὅς πρὸς τῷ ἐξ οὐκ ὄντων ἡμᾶς ἐπὶ τὸ εἶναι παρ-
 αγαγεῖν καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ εἰκόνα δημιουργῆσαι τ' ἄλλὰ τε πάντα
 καὶ τὸ πᾶν τοῦθ' ἡμῖν διὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ πολιτείαν χα-
 ρίσασθαι, ἐὼ λέγειν ὅτι καὶ αὐτὸν ἐκένωσε μέχρι δούλου μορφῆς,
 φ.154^a ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς || ὡς ἄν-
 21 θρωπος, ἔπαθέ τε καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, ἵν' ἡμεῖς ἀπαθανατι-
 σθῶμεν καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀξίωμα κομισώμεθα, προσέτι καὶ τὴν
 αἰδίδιον ἐκείνην καὶ μακαρίαν ἀπόλαυσιν ἐχαρίσατο, ἑαυτὸν ἡμῖν
 αἰδίδιον τρυφήν, ὡς εἴρηται, καὶ ἀπόλαυσιν χαριζόμενος.
 25 Τούτων τί γένοιτ' ἂν ἄλλο μεῖζον ἢ καὶ παραδοξότερον,
 φαίην δ' ἂν καὶ φιλανθρωπότερον; Οὐδὲ γὰρ εὖ παθεῖν ὄντες

2. ἠτοιμάσατο 3. αὐτὸν Ω: αὐτὸν Ψ 4. ἡστινοσοῦν
 φύσεως ἐκ τοῦ φείσεως 5. οὖσιν τῶντι 6. πάντα Ω:
 λείπει Ψ 10. ποτε 14. τὴν ψυχὴν Ω: τῆ ψυχῆ Ψ
 16. ὄρων Ω: λείπει Ψ 17 αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τ' ἄλλα τε
 19. αὐτὸν ἔγραψα: αὐτὸν Ψ: ἑαυτὸν Ω 20. ἀνθρώπου Ω:
 ἄνω Ψ 24. εἴρηται Ω: εἶ τα Ψ 25. καὶ Ω: λείπει Ψ

ἄξιοι, παρὰ θεοῦ πεπόνθαμεν εὖ, ἀντὶ θνητῶν ἀθάνατοι καὶ ἀντὶ φαύλων σπουδαῖοι γενόμενοι· οὐδ' αὖ ἄξιως διὰ τὰς ἡμετέρας ἀρετὰς τε καὶ κατορθώματα τὴν θείαν ἀπόλαυσιν κομιζόμεθα, ὥσπερ τινὰ κότινον ὁ παλαίων ἢ ἄθλον ἢ ὅ τι ἂν εἴποι τις ὁ γ' ἐν Ὀλυμπίᾳ νενικηκώς. Πόσα γὰρ ἂν ἀγωνίσαιτό τις ἐν τῷδε τῷ 5 βίῳ ἢ πόσα κατὰ τῶν πονηρῶν πνευμάτων ἂν τις στήσαιτο τροπια, πόσους δ' ἂν ὑποσταίῃ καὶ κινδύνους καὶ πόνους, φαίην δ' ἂν καὶ θανάτους ὑπὲρ τοῦ τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἀπόλαυσιν ἄξιως αὐτοῦ τε καὶ τῶν βεβιωμένων [κομίσασθαι]; Οὐδ' εἰ μυρία μὲν πάθοι δεινὰ, μυρίους δ' εἰ οἶόν τ' ἦν ὑποσταίῃ θανάτους, ἄξιως ἂν ποτε 10 διὰ ταῦτα τοῖς ἐλπίζομένοις στεφάνοις στεφανωθείη. Τίς γὰρ λόγος τῶν ἡμετέρων ἐνταῦθα ἄθλων πρὸς τὰ ἐτοιμασθέντα ἡμῖν ἄθλα καὶ ἀγαθὰ, ὥσπερ τις λόγος ἢ κοινὸν πεπερασμένου πρὸς ἄπειρον. Ἐχει γε μέντοι λόγον ἐν ἄλλοις· ὡς γὰρ ἄθλος ἄθλου καὶ κατόρθωμα κατορθώματος, οὕτω καὶ ἄθλον ἄθλου καὶ στέφανος 15 στεφάνου καὶ ἀπλῶς ἀπόλαυσις ἀπολαύσεως διενήνοχε, τὸ μὲν διὰ τὴν ἄπειρον τοῦ μεγάλου θεοῦ περὶ ἡμᾶς ἀγαθότητα, τὸ δὲ ἵνα τὸ δίκαιον σώζηται κατὰ λόγον τῷ δικαιοτάτῳ κριτῇ τε καὶ ἀθλοθέτῃ, τὰς ἀμοιβὰς τῶν πόνων ὡς πρὸς τρόπου δικαίως οὐκ ἀριθμητικῶ, γεωμετρικῶ δὲ λόγῳ παρέχοντι. Οὕτως ὑπὲρ ἅπαντα 20 νοῦν καὶ λόγον ἢ τῶν ἡμετέρων ἄθλων καὶ ἀγώνων ἀντιμισθία τε καὶ ἀντίδοσις οὐ κατὰ τὸ ὀφείλημα τῶν ἔργων, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἀποδιδομένη, κατὰ χάριν δὲ τοῦ μεγαλοδώρου θεοῦ τοῖς εἰς αὐτὸν ἠλπικόσι παρεχομένη.

3. κατορθώματα ἐκ τοῦ κατορθώματα	4. ὥσπερ τινα
ὅτι Ω: ἢ ὅτι Ψ	τίς
λείπει Ψ	9. αὐτοῦ Ω: αὐτοῦ Ψ
10. δεῖνὰ	κομίσασθαι Ω:
δ' ἂν Ψ	εἰ Ω: λείπει Ψ
13. ὥσπερ	οἶον
14. ἄθλου Ω: ἄθλον Ψ	ἂν ποτε Ω:
15. κατώρθωμα	16. ἀπολαύσεως ἐκ τοῦ ἀπολαύσεων μετὰ διπλῶν διορθώσεων διὰ βραχυγραφίας καὶ εἶτα ὀλογράφως
18. δικαιοτάτῳ	19. πρὸς Ω: πρὸ Ψ
20. αριθμητικῶ	δικαίως Ω: δικαίοις Ψ
	24. ἠλπικόσι Ω: ἐλπικόσι Ψ